

**БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ
ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА**

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, 📠 +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

**СЕЛСКОСТОПАНСКАТА ПОЛИТИКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
В ОБЛАСТТА НА ГЕНЕТИЧНО МОДИФИЦИРАНИТЕ КУЛТУРИ,
MASIP G. et al. ¹**

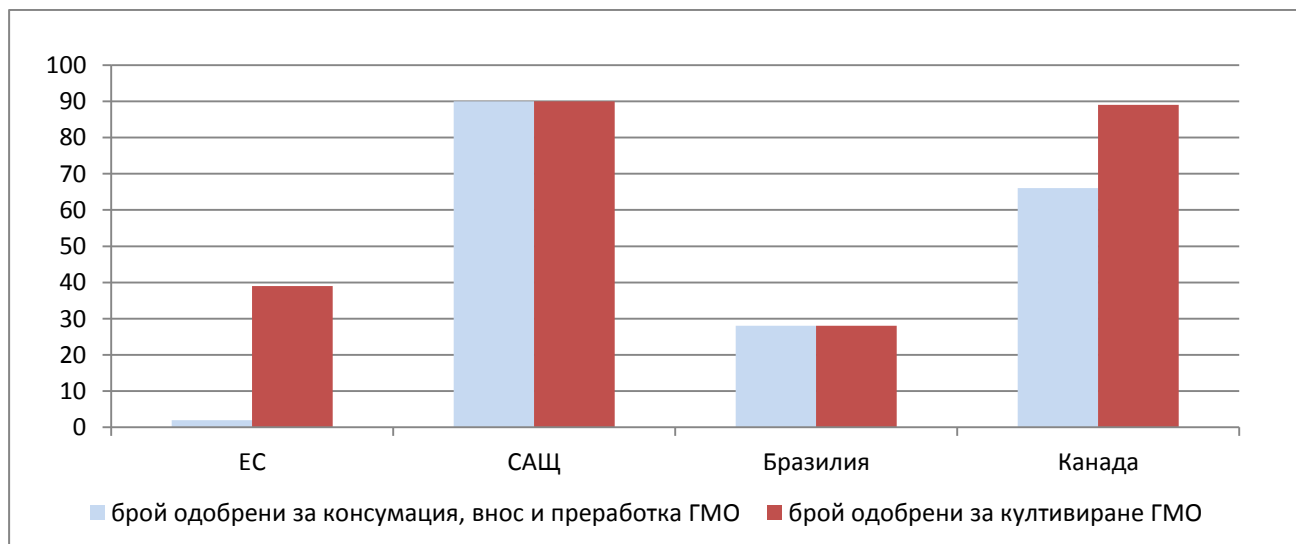
Селскостопанската политика на Европейския съюз (ЕС) е разработена така, че да гарантира конкурентоспособност и съгласуван контрол в тази област. Въпреки това, като резултат се е достигнало до противоречива, разпокъсана и недобре работеща законова рамка, която е предпоставка за сериозни икономически последици. В тази обзорна статия са представени примери, които показват как различията в прилаганата от ЕС политика по отношение на култивираните на негова територия генетично модифицирани (ГМ) култури и аналогичните внесени такива, водят до намаляване на собствената му конкурентоспособност в селскостопанския сектор и са в ущърб на хуманитарната му политика по отношение на развиващите се страни.

Един от най-впечатляващите парадокси на селскостопанската политика на ЕС е, че според действащото законодателство, **храни и фуражи, получени от ГМ култури е безопасно да се консумират, но само ако са внесени.** Както е известно много ГМ култури са одобрени за употреба като храна и/или фураж, както и за преработка от Европейския орган по безопасността на храните (EFSA). Съотношението между броя на одобрените за консумация и одобрените за култивиране ГМ растения в ЕС, САЩ, Бразилия и Канада е показателно за гореспоменатия парадокс (фиг.1). Изключително предпазливият подход и презумпцията за риск за здравето на консуматорите, произтичащ от ГМ продуктите, се запазва в Европейското законодателство, въпреки всички факти подкрепящи безопасността на тези продукти. Например в САЩ (където генетичното инженерство се прилага в земеделието от 1996г.) няма докладвани отрицателни въздействия върху здравето, нито отменени разрешения за ГМ продукти.

¹ Masip G.; M. Sabalza; E. Pe´rez-Massot; R. Banakar; D. Cebrian; R. M. Twyman; T. Capell; R. Albajes and P. Christou (in press) Paradoxical EU agricultural policies on genetically engineered crops. Trends in Plant Science.

Данни за патологични отклонения в резултат на консумацията на ГМ продукти няма регистрирани и в другите страни, които ползват технологията повече от 15 години.

Селскостопанската политика на ЕС в областта на ГМ културите, от друга страна, го прави **зависим от вноса на ГМ продукти** – приблизително 80% от необходимите за животновъдството фуражи се внасят, а повече от половината от тях са ГМ. По отношение на вноса, политиката на ЕС не е толкова рестриктивна (колкото по отношение на култивирането) (фиг. 1), но е тровава и създава логистични и икономически проблеми. Ограничаването на движението на стоки намалява сигурността в животновъдството. За периода 2011-2012г. 39 ГМ растения са били одобрени за внос: 24 сорта царевица, 7 памук, 3 рапица, 3 соя и 1 захарно цвекло, а само две – царевица MON810 и картофи Амфлора са одобрени за култивиране за целия период от началото на прилагане на ГМ технологията.

Фиг. 1. Съотношение между броя на одобренията за консумация и одобренията за култивиране ГМ растения в ЕС, САЩ, Бразилия и Канада

Тъй като невъзприемането на генетичното инженерство в земеделието засяга само култивирането на ГМ растения, но не и вноса и преработката им, **пазарът на ЕС е наводнен с ГМ продукти, които биха могли да се отглеждат на негова територия** и да не се налага внос.

Друг парадокс в Европейското законодателство произтича от противоречието **между насоката за намаляване количеството на прилаганите пестициди** и на техните максимални допустими нива в селскостопанската продукция (залегнали в Регламент (ЕО)396/2005 и Регламент (ЕО)1107/2009) **и забраната за култивиране на**

ГМ растения. Именно с отглеждане на ГМ култури толерантни към хербициди и/или устойчиви към вредители може да се постигне намаляване на количествата прилагани хербициди и/или пестициди.

Парадоксалната селскостопанска политика на ЕС е причина все още да не е създадено конкурентноспособно, основаващо се на научното познание земеделие. За да се промени тази ситуация и да се избегне икономически спад и занижаване на жизнения стандарт, ЕС трябва да преразгледа своите принципи. Премахвайки противоречието между вноса и култивирането на ГМ култури, европейското земеделие ще стане по-конкурентноспособно, а ГМ култури и продукти по-бързо ще стигат до пазара. Продължавайки по вече поетия път, обаче, ЕС несъмнено ще изостане в технологично в икономическо отношение в сравнение с останалия свят.

4.6.2013г.

Изготвил:

Антония Димитрова

Главен експерт, Дирекция „Оценка на риска“